

Inleiding

In Leiden zijn er veel lopende projecten op het gebied van ruimtelijke ordening, infrastructuur en stedenbouwkundige ontwikkeling en elk jaar komen er weer nieuwe projecten bij. Bij dergelijke projecten wil D66 Leiden graag dat alle belangen en meningen worden gehoord en bij voorkeur en waar mogelijk ook worden meegenomen in de plannen. Participatie dus. Bovendien zal zeker in het kader van de omgevingswet participatie een belangrijke rol moeten innemen. D66 Leiden heeft daarom een zestal gouden regels opgesteld, die zouden moeten leiden tot een beter, duidelijker en transparanter participatieproces. Hoe participeer je op een goede manier? En wanneer is participatie geslaagd? Deze 'gouden' regels zijn bedoeld als inspiratiebron voor alle stakeholders, zoals (gemeente)(ambtenaren), projectontwikkelaars, woningcorporaties, omwonenden, buurtverenigingen, belangenverenigingen.

De regels zijn tot stand gekomen door het uitwisselen van ideeën over participatie met verschillende stakeholders en er is gekeken naar voorbeelden uit binnen- en buitenland. D66 Leiden dankt iedereen die heeft meegedacht over de gouden regels dan ook voor de ideeën die ingebracht zijn.

Gouden regels voor participatie

1. Wees duidelijk over tijdsplanning, inspraakmomenten en terugkoppeling

Soms is onduidelijk hoe lang een traject duurt, welke inspraakmomenten er zijn, of dat er gelijktijdig bij verschillende projecten participatietrajecten lopen die van invloed op elkaar (kunnen) zijn. Geef duidelijkheid over welke tijdsplanning er wordt gehanteerd, geef dit in een kalender aan. Koppel steeds en tijdig over de voortgang van het proces terug. Plan inspraakmomenten zorgvuldig. Informeer iedereen over hetgeen besproken is en wat bij eventuele volgende bijeenkomsten besproken kan worden. Overleg met wijkverenigingen over deze planning en zorg voor variabele tijdstippen en inspraakmomenten om een zo groot mogelijke doelgroep te bereiken. Idealiter zijn agenda en tijdsplanning via internet en gedeelde agenda's toegankelijk. Durf te experimenteren met verschillende vormen.

2. Wees duidelijk over de inhoud van de bijeenkomst en de inhoud van de inspraak (informereren, participeren, besluiten)

Wees vooraf duidelijk over de kaders die je hebt, zeker wanneer besluitvorming al in een verder stadium is of al afgerond is. Ga zo mogelijk van tevoren het gesprek aan met elkaar over wat passend is. Wat is er al bepaald en welke (juridische) ruimte is er nog? Maak ook vooraf duidelijk op welke punten de inspraak wezenlijk nog iets kan veranderen: bijvoorbeeld op het gebied van inrichting, aantallen / omvang, of functies. Wat is de mogelijke impact op de planvorming, tijdsplanning? Zorg ervoor dat voor iedereen vooraf helder is wat het doel en inhoud van de inspraak is (informereren, adviseren, besluiten), opdat voor iedereen het proces en mogelijke uitkomsten duidelijk zijn. Voorkom teleurstellingen, luister, noem zaken geen participatie als het enkel informatie is. Informatie is geen participatie en participatie is meer dan alleen informatie.

3. Stem de vorm van participatie af op het project en houd toezicht

Participatie is altijd maatwerk. Richt het participatietraject aantrekkelijk in. Garandeer dat inspraak zuiver verloopt, houd daar onafhankelijk (ambtelijk) toezicht op, zowel voor publieke participatie als commerciële trajecten. Wees bereid om met verschillende vormen te experimenteren en stem deze af op inhoud van het project, het aantal participanten en de aard van de stakeholders. Zorg dat de vorm past bij de omvang en het niveau van de participatie.

4. Ga het gesprek over de concrete inrichting van het participatietraject met alle stakeholders aan

Appelleer aan alle belangen. Maak spelregels met elkaar, zowel gemeente, ontwikkelaar, woningcorporatie als omwonenden en andere belanghebbenden zoals ondernemers. Ga daar vooraf aan het proces het gesprek met elkaar over aan. Het doel van participatie is er ook in gelegen dat alle stakeholders het nut van de participatie inzien.

5. Bereik iedereen die inspraak moet of wil geven

Zorg dat iedereen de gelegenheid en de ruimte heeft om te reageren. Zorg dat dit gelijkwaardig blijft: ieders stem is evenveel waard. Dat betekent dat gespreksleiders een essentiële rol hebben. Ga pas van start als aan de voorwaarde wordt voldaan dat iedereen gehoord wordt. Kies het juiste medium om belanghebbenden te bereiken, vraag welke belangen er spelen en benadruk de waarde van openheid over belangen en emoties. Kies de juiste locatie, tijd, en vorm.

6. Participatie gaat over het delen van belangen en ideeën, waarbij zelden iedereen helemaal tevreden zal zijn met het eindresultaat

Maak vooraf duidelijk dat bij een afweging van belangen en het toepassen van participatie nooit iedereen helemaal tevreden zal zijn met het eindresultaat van het project. Belangrijk aan participatie is dat iedereen zijn/haar mening kan delen en haar/zijn belang naar voren kan brengen, zodat op basis daarvan zorgvuldigere afwegingen kunnen worden gemaakt.